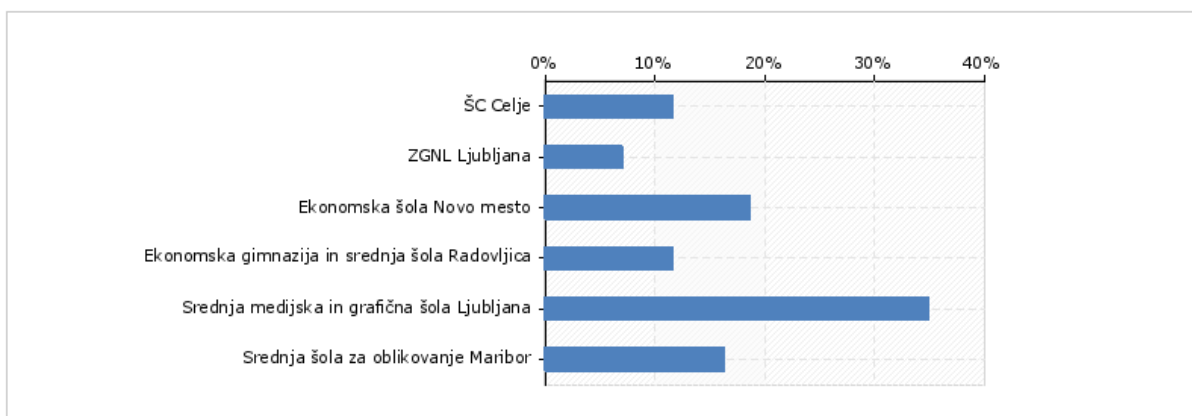

Učbeniki za program Medijski tehnik – posnetek stanja

Poročilo o izvedeni anketi med učitelji strokovnih modulov ter med dijaki v programu Medijski tehnik

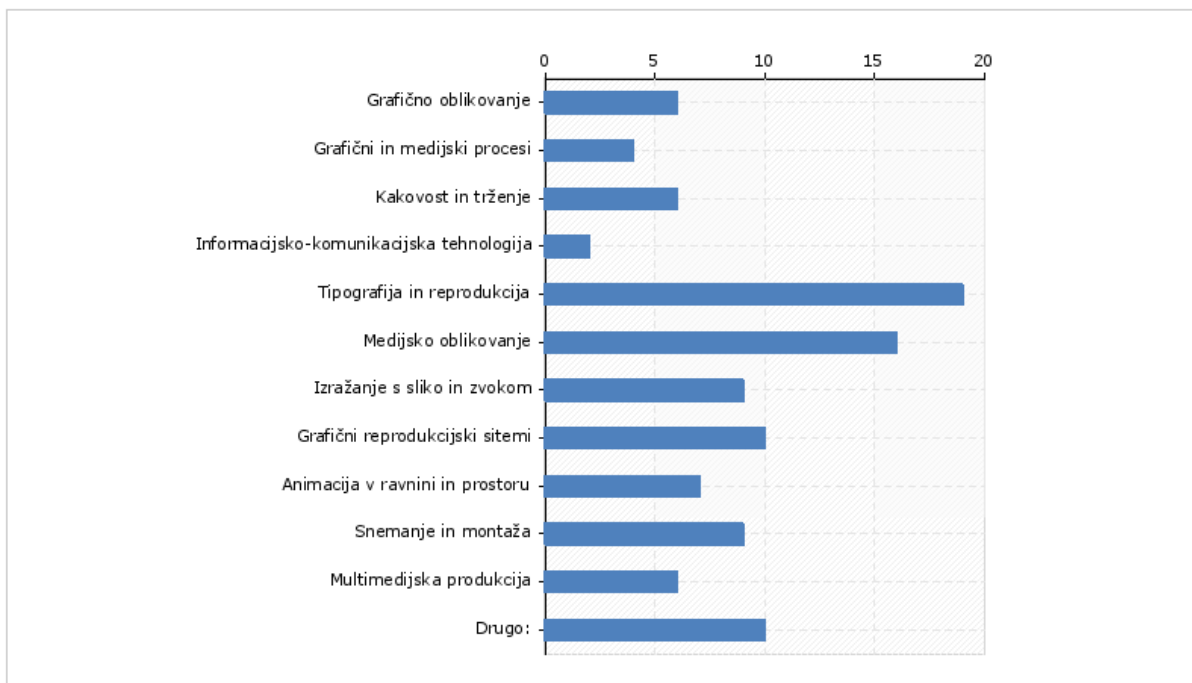
1. Anketa o učnih gradivih

Anketa o učnih gradivih za program Medijski tehnik je potekala med 4. 4. in 25. 4. 2017. V tem času je anketo do konca izpolnilo 43 učiteljev iz vseh šol, ki izvajajo program Medijski tehnik.

Graf 1: Delež učiteljev iz posameznih medijskih šol

Učitelji, ki so poslali odgovore, poučujejo v vseh modulih, kar je razvidno iz spodnjega grafa:

Graf 2: Število učiteljev po strokovnih modulih

Pod drugo so učitelji navedli: praktični del TRP, medijska produkcija, nove tehnologije, umetnost, medijsko projektno delo, organizatorica PUD, likovna umetnost.

2. Obstoječi učbeniki in objavljena gradiva

Če pogledamo, kateri učbeniki so potrjeni in uvrščeni v Katalog učbenikov, je stanje učnih gradiv na področju medijev slabo. Potrjeni so naslednji učbeniki:

- Bešlič, Marko: FOTOGRAFSKA IN VIDEOTEHNIKA; za modul Fotografska tehnika v programu Fotografski tehnik, za modula Oprema za multimedijско tehniko in Računalniško oblikovanje v programih Tehnik računalništva in Elektrotehnik, za modula Snemanje in montaža ter Izražanje s sliko in zvokom v programu Medijski tehnik; samozaložba; leto potrditve: 2015
- Molek, Iva: ADOBE INDESIGN CS4; za module Tipografija in reprodukcija ter Grafični reprodukcijски sistemi v programu Medijski tehnik, TZS; leto potrditve: 2009
- Golob, Lea: GRAFIČNI IN MEDIJSKI PROCESI; za modul Grafični in medijski procesi v programih Grafični tehnik in Medijski tehnik, DZS; leto potrditve: 2010

Nekaj učnih gradiv je nastalo v projektu Munus 2 (objavljena na spletni strani

<http://munus2.scng.si/2009/09/03/izdelki-in-gradiva-3/>):

- Iva Molek, Lea Golob: Knjiga 1, 2 – za modul Tipografija in reprodukcija
- Iva Molek, Lea Golob: Akcidenčne tiskovine
- Iva Molek, Lea Golob: Barve
- Mojca Guštin, Gorazd Krumpak: Izdelava spletnih strani – za modul Medijsko oblikovanje
- Boštjan Miha Jambrek: Osnove snemanja za elektronski medij – za modul Izražanje s sliko in zvokom
- Natalija Talan Fošnarič: Adobe Illustrator CS4 + vaje – za modul Tipografija in reprodukcija

Poudariti je treba tudi to, da so potrjeni učbeniki z izjemo učbenika Fotografska in videotehnika že vsi starejši od 5 let, gradiva iz projekta Munus 2 pa prav tako, saj se je projekt zaključil leta 2012.

S pomočjo ankete smo želeli izvedeti, v kolikšni meri so ta gradiva danes še uporabna, kaj učitelji uporabljajo poleg teh gradiv in kaj bi še potrebovali za kakovostno poučevanje.

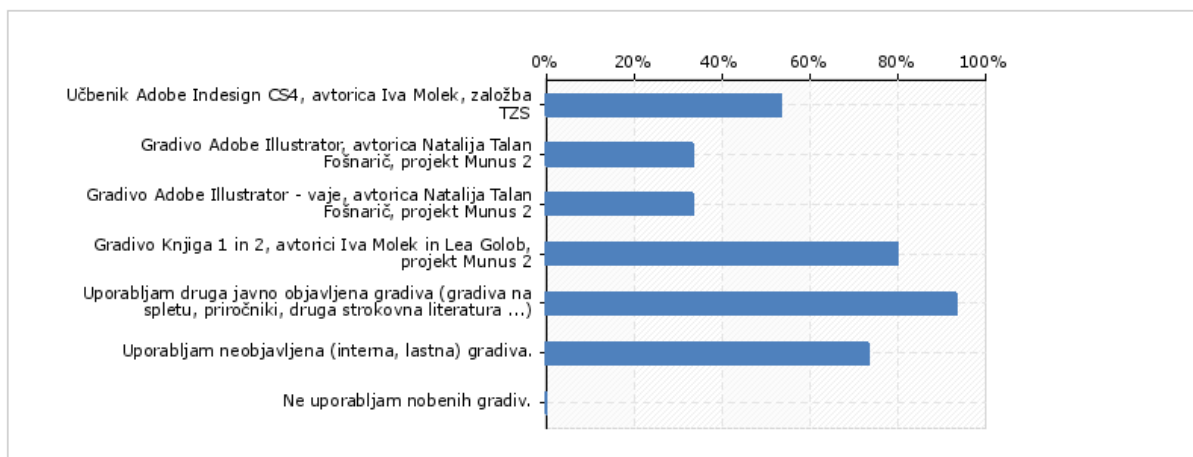
3. Uporabnost gradiv pri posameznih modulih, potrebe po novih gradivih

Za vsak strokovni modul smo spraševali, katere tipe gradiv uporabljajo učitelji pri pouku: potrjene učbenike, konkretna gradiva iz različnih projektov, druga objavljena gradiva, neobjavljena (interna, lastna) gradiva ali pa gradiv sploh ne uporabljajo.

Odgovori so pokazali, da učitelji potrjene učbenike in konkretna gradiva iz različnih projektov sicer uporabljajo, vendar ta gradiva ne zadostujejo, tako da jih dopolnjujejo z drugimi objavljenimi in z internimi gradivi.

Prav za vse module je več kot pol učiteljev navedlo, da bi potrebovali nova gradiva.

Za ilustracijo podajamo primer za modul Tipografija in reprodukcija. Učitelji (n = 15) so označili, katera gradiva uporabljajo za modul Tipografija in reprodukcija. Možnih je bilo več odgovorov.

Graf 3: Delež učiteljev, ki uporabljajo posamezna gradiva oz. vire gradiv.

Pri modulu Tipografija in reprodukcija kljub prisotnosti 4 gradiv, ki so bila pripravljena prav za ta modul, skoraj vsi učitelji (14 od 15) uporabljajo še druga objavljena, večina (11) pa tudi interna gradiva. Pri tem navajajo še 5 različnih naslovov gradiv, ki so uporabna za ta modul. 12 učiteljev tudi pravi, da bi za modul Tipografija in reprodukcija potrebovali nova gradiva. Glede tipa potrebnih gradiv si niso enotni, saj navajajo tako učbenik kot tudi delovna gradiva, AV gradiva in druge oblike elektronskih gradiv.

Rezultati celotne ankete kažejo na to, da učitelji uporabljajo kombinacijo različnih objavljenih in neobjavljenih gradiv ter tudi orodij.

Razlog za to je tudi hiter razvoj področja medijev, ki mu klasični učbeniki ne morejo slediti. Eden od učiteljev je tako za učbenik Grafični in medijski procesi (iz leta 2010) pripomnil:

»Učbenik je didaktično dobro načrtovan in dijake postopno vodi skozi grafični in medijski proces. Predvsem na nekaterih hitreje razvijajočih se področjih (mobilna telefonija, internet, snemanje in fotografija, televizija ipd.) pa je učbenik že delno zastarel. Sem tudi mnenja, da je zahtevana raven znanja v učbeniku prenizka in da bi bilo zelo smiselno ob učbeniku pripraviti tudi zbirko vaj, ki bi dijake spodbudila bolj k samostojnemu in samoiniciativnemu delu na področju.«

Priloga poročilu je seznam konkretnih gradiv, ki so jih učitelji navedli kot najbolj uporabna pri posameznih modulih.

V nadaljevanju ankete smo želeli izvedeti, pri katerih modulih učitelji izražajo največ potreb po novih gradivih.

4. Potrebe po novih gradivih

Ko učitelji navajajo, kakšna gradiva potrebujejo za posamezne module, omenjajo zelo različne vrste gradiv, in sicer:

- učbenike (23 odgovorov),
- e-gradiva, aplikacije (23 odgovorov),
- delovne zvezke, delovne liste, vaje (23 odgovorov),
- AV gradiva (12 odgovorov)

Nekateri so omenili, da bi si želeli bolj celostna gradiva, zbrana na enem mestu.

Poleg potrebe po učbenikih, delovnih gradivih in e-gradivih je 12 učiteljev posebej navedlo potrebo po AV gradivih, kar je zagotovo specifična področja medijev glede na ostala strokovna področja. To specifično velja upoštevati pri načrtovanju novih gradiv, saj je pravzaprav logično, da je področje medijev pokrito z multimedijskimi gradivi.

Še posebej je izrazita potreba po multimedijskih gradivih pri modulih Grafično oblikovanje, Medijsko oblikovanje, Izražanje s sliko in zvokom, Snemanje in montaža, Animacija v ravnini in prostoru, Multimedijska produkcija.

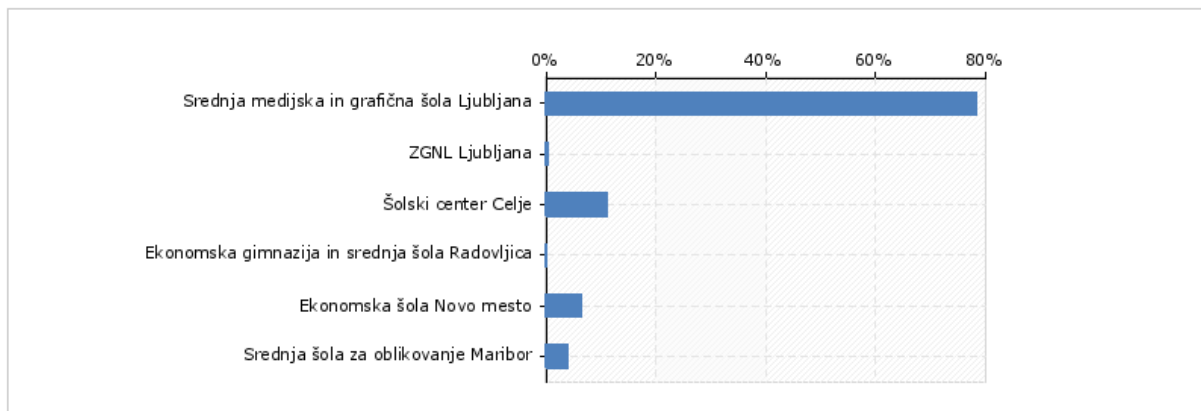
Med sugestijami učiteljev najdemo tudi predlog, da so gradiva bolj praktično zasnovana, da vsebujejo *»manj teoretičnih vsebin in več utrjevanja«*.

Zelo relevanten pa je tudi predlog, da bi nova učna gradiva prevedli v znakovni jezik, saj se program Medijski tehnik izvaja tudi na Zavodu za gluhe in naglušne v Ljubljani.

Več učiteljev je izrazilo potrebo, da se prenove kataloge znanja. Želijo pa si tudi več strokovnih srečanj na področju medijev.

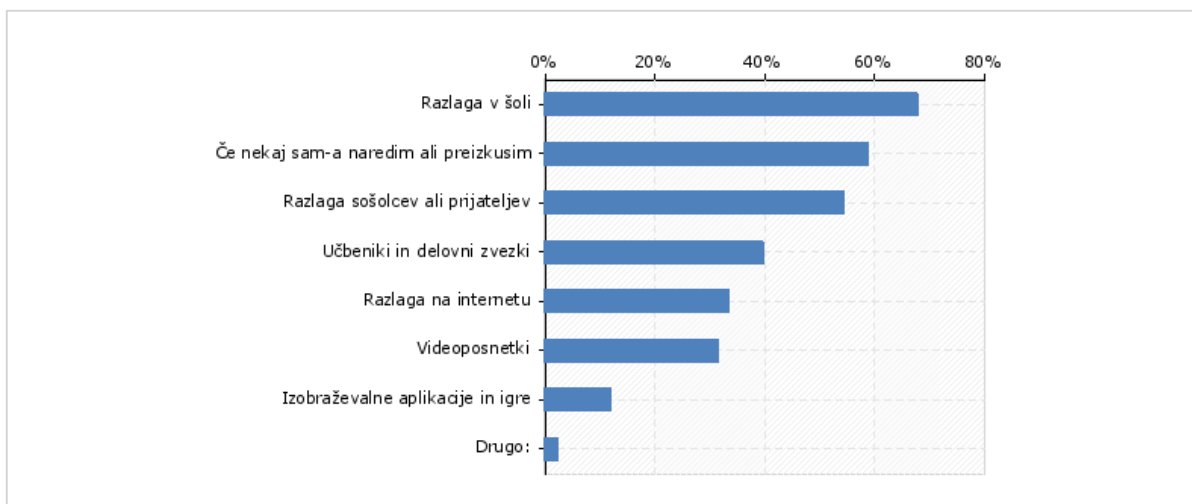
5. Kaj pravijo dijaki?

Vzporedno z anketo za učitelje je potekala tudi anketa za dijake, ki jo je izpolnilo 282 dijakov. Večina respondentov (78 %) je bila iz Srednje medijske in grafične šole Ljubljana. Dijaki iz Ekonomske gimnazije in srednje šole Radovljica v anketi niso sodelovali.

Graf 4: Delež dijakov iz posameznih medijskih šol

Najprej smo dijake vprašali, kaj jim najbolj pomaga, da se lažje in bolj učinkovito učijo. Možnih je bilo več odgovorov.

Graf 5: Delež dijakov glede na vire in pripomočke pri učenju

Poleg razlage v šoli, ki je med viri običajno na prvem mestu, dijakom v programu Medijski tehnik najbolj pomaga, če nekaj sami naredijo ali preizkusijo.

Tudi sicer dijaki sporočajo, da bi si želeli več praktičnega dela. 14 dijakov je to eksplicitno navedlo v odgovoru na odprto vprašanje, ali želijo še kaj sporočiti v zvezi z učnimi gradivi v programu Medijski tehnik:

»mogoče manj poudarka na \"piflanju\" postopkov, ki jih je treba znati za pozitivno oceno in več dejanske razlage, za kaj in kako se kaj uporablja, kje nam kaj utegne priti prav,.. da dobimo v glavo malce večjo sliko in jo tudi v praksi uporabiti za kakšen povsem svoj in drugačen projekt kot v šoli.«

Takoj za učbeniki kot koristen vir dijaki navajajo internet in videoposnetke, kar se sklada z navedbami učiteljev, da bi potrebovali več elektronskih in AV gradiv.

Dijaki so v nadaljevanju ankete lahko navedli gradiva (učbenike, knjige, spletne strani, revije, aplikacije ...), ki jih uporabljajo oz. so jih uporabljali pri pouku strokovnih modulov in iz katerih so se res veliko naučili. Na to vprašanje je odgovorilo 130 dijakov.

Največ dijakov (52)¹ je navedlo enega od obstoječih učbenikov oz. objavljenih gradiv iz 2. poglavja tega poročila. Omenili so še nekaj drugih konkretnih virov gradiv, ki smo jih zbrali v prilogi poročilu. Precej dijakov navaja tudi splošne spletne vire, kot so youtube (18 odgovorov), internet (12 odgovorov), wikipedia (6 odgovorov) in google (4 odgovori). 5 dijakov je omenilo gradiva, povezana s konkretnimi računalniškimi programi, kot so Indesign, Illustrato, Photoshop ... 7 dijakov navaja, da kot vir uporabljajo zapiske, 16 dijakov pa pravi, da ne uporabljajo nič.

Navedbe dijakov je treba razumeti ob upoštevanju konteksta, da je učbenikov premalo in da so zastareli ter tako le delno uporabni. Dijaki ta primanjkljaj še kako občutijo.

Na poljubno odprto vprašanje, ali nam želijo še kaj sporočiti v zvezi z učnimi gradivi v programu Medijski tehnik, je kar 61 dijakov navedlo, da potrebujejo nova oz. posodobljena gradiva za strokovne module.

¹ Ker so odgovori dijakov zelo različni, so številke v tem odstavku zgolj okvirne.

Brez urejenih gradiv se težko sistematično učijo, pravijo, da je *»premalo zapisanega, preveč zahtevanega«*. To se še posebej pozna na maturi.

»če bi imeli učbenike za strokovne predmete bi nam, maturantom, bilo veliko lažje opravljati maturo iz strokovnih predmetov.«

6. Kako naprej?

Rezultati ankete zelo jasno kažejo, da je na področju medije treba sistematično pripraviti več učnih gradiv, s katerimi bomo pokrili module, kjer ni gradiv, ki bi bila objavljena in dostopna vsem dijakom in učiteljem. Anketirance smo vprašali, ali bi bili pripravljeni sodelovati pri nastajanju novih učnih gradiv. Kot pozitiven odgovor je svoj kontakt pustilo 20 učiteljev, na katere se bomo obrnili s konkretnimi predlogi za pripravo gradiv.

Ker so potrebe velike, finančna sredstva pa omejena, je treba nastajanje učnih gradiv dobro načrtovati. Najprej vsebinsko: Katera gradiva, za katere module, v kakšni obliki ...? Potem organizacijsko: Kako oblikovati avtorske time, katera gradiva imajo prednost, kdaj bodo nastala, katere založbe/izvajalci bodo sodelovali ...? Na koncu pa je treba seveda te projekte še finančno ovrednotiti in zagotoviti sredstva.

Hkrati je treba poskrbeti za trajnost nastalih gradiv, tako da bodo dostopna vsem zainteresiranim in da jih bodo izvajalci po potrebi posodabljali.

Iz ankete se vidi, da učitelji že imajo pripravljena uporabna gradiva, ki jih je treba zbrati in morebiti dopolniti, nato strokovno pregledati in urediti ter objaviti v ustreznem mediju.

PRILOGA: Seznam uporabne literature za program Medijski tehnik

Grafično oblikovanje

Šušteršič, Nina et al. (2004): Likovna teorija, učbenik za likovno teorijo v vzgojno-izobraževalnem programu umetniška gimnazija - likovna smer. Ljubljana: Debora.

Butina, Milan (1997): Prvine likovne prakse. Ljubljana: Debora.

Hrženjak, Jože (2001): Tehnično risanje. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije (opomba: ni več na voljo, v programih na področju strojništva in gradbeništva uporabljajo učbenike E. Broz Žižek Osnove strojništva ter Snovanje in konstruiranje 1)

Roger C. Parker: Grafično oblikovanje. Založba Pasadena, 1997.

Sheena Calvert, Anoki Casey, David Dabner: Grafično oblikovanje. Tehniška založba Slovenije, 2012.

Milan Butina: Slikarsko mišljenje, od vizualnega k likovnemu. Cankarjeva založba,

Suzy Chiazzari: Barve. Slovenska knjiga, 2003.

Nataša Golob: Umetnostna zgodovina, učbenik. DZS, 2003.

Miran Joger: Grafične pojmovne drobtinice, slovar. SŠTP, 2001.

Marko Kumar: Tehnologija grafičnih procesov. CPI, 2008.

Grafični in medijski procesi

Lea Golob: Grafični in medijski procesi, učbenik. DZS

revije: Grafičar, Monitor, Medijska vzgoja in produkcija

Kakovost in trženje

Habjanič, D. in Ušaj, T. (2003): Osnove trženja. DZS, Ljubljana.

Potočnik, V. (1999): Kalkulacije in ddv za podjetnike, obrtnike, trgovce. Gospodarski vestnik, Ljubljana.

Fortič, H. (2008): Trženje na področju medijev. http://www.impletum.zavod-irc.si/docs/Skriti_dokumenti/Trzenje_na_podrocju_medijev-Fortic_NU.pdf

Malek, Neva, Škafar, Branko, Vorina, Anton (2009): Ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti http://impletum.zavod-irc.si/docs/Skriti_dokumenti/Ugotavljanje_in_zagotavljanje_kakovosti-Malek_Skafar_Vorina.pdf

Informacijsko-komunikacijska tehnologija

Učbeniki za informatiko

e-učbenik Računalništvo in informatika 1, FRI, 2015: <https://lusy.fri.uni-lj.si/ucbenik/book/index.html>

Pripravila: Danuša Škapin, Center RS za poklicno izobraževanje

Tipografija in reprodukcija

Marko Kumar: Tehnologija grafičnih procesov. CPI, 2008.

Klementina Možina: Mikrotipografija. Ljubljana: NTF, 2009.

<https://image.linotype.com/files/pdf/Mikrotipografija.pdf>

Matjaž Štrancar: EPUB in osnove elektronskega založništva. Štrancar.Com, 2013.

Klementina Možina: Knjižna tipografija. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo in Naravoslovna fakulteta, Oddelek za tekstilstvo, Ljubljana 2003

Molek, I. in Golob, L. (2010): Akcidenčne tiskovine.

<http://munus2.scng.si/files/2016/01/akcidenčneTiskovine.pdf>

Medijsko oblikovanje

<http://wordpress.org>

<https://www.w3schools.com>

Zmago Šalamun: Joomla! za vsakogar

<https://www.nngroup.com/articles/>

Revija Grafičar, <http://www.graficar.si/>

Klik, revija za kreativno računalništvo.

Sternad, S.: Multimedija v izobraževanju, diplomska naloga. PF Mb, 1998

Elliot Grove: 130 projektov za uvod v snemanje filmov. UMco in Slovenska kinoteka, 2010

Borivoj Dovnikovič Bordo: Šola risanege filma. Društvo za oživljanje zgodbe 2 koluta in Društvo za širjenje filmske kulture kino!, 2007

Andreja Goetz et al. : Animirajmo!, priročnik za animirani film v vrtcih in šolah. Ljubljana: ZRSŠ, 2016

Izražanje s sliko in zvokom

Košir I., 2003, Televizijski vademecum, Ljubljana: Izobraževalni center RTV in AGRFT

Tanhofer N. (1981). Filmska fotografija. Zagreb: Filmoteka 16

Perovič, T. in Š. Šipek: TV novice. Ljubljana: ŠOU Študentska založba, 1998.

Peterlić, Ante (1982): Osnove teorije filma. Zagreb: filmoteka 16

Čok, Radovan (2014): Kako ujeti gibljive podobe. Ljubljana: UMco

Laban, Vesna (2008): Osnove tv novinarstva. Ljubljana: Univerza v Ljubljani

Thompson, Kristin, Bordwell, David (2010): Svetovna zgodovina filma. Ljubljana: Umco

Bedrač, Irena et al. (2011): Avdiovideo produkcija. Ljubljana: zavod IRC
http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/vs/Gradiva_ESS/Impletum/IMPLETUM_235MEDIJSKA_Avdio_Bedrac.pdf

Gradiva za medijskega tehnika: <http://305.gvs.arnes.si/paska/?cat=3>

Freeman, Michael (2011): Fotografov pogled. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije.

Čučkov, Zlatjan (2007): Osnove filmske in televizijske montaže. Ljubljana: RTV Slovenija
http://izobrazevanje.rtvlo.si/sites/default/files/MONTAZA_CUCKOV.pdf

Grafični reprodukcijski sistemi

Marko Kumar: Tehnologija grafičnih procesov. CPI, 2008.

promo posnetki raznih ponudnikov strojne in programske opreme

Animacija v ravnini in prostoru

Sternad, S.: Multimedija v izobraževanju, diplomska naloga. PF Mb, 1998

Elliot Grove: 130 projektov za uvod v snemanje filmov. UMco in Slovenska kinoteka, 2010

Borivoj Dovniković Bordo: Šola risanega filma. Društvo za oživljanje zgodbe 2 koluta in Društvo za širjenje filmske kulture kino!, 2007

Andreja Goetz et al. : Animirajmo!, priročnik za animirani film v vrtcih in šolah. Ljubljana: ZRSŠ, 2016

lynda.com – spletni učni portal

Animirani film v razredu: <http://www.kinodvor.org/media/izdelava.animiranega.filma.v.razredu.pdf>

gradiva na spletni strani Animateke

Snemanje in montaža

Košir I., 2003, Televizijski vademecum, Ljubljana: Izobraževalni center RTV in AGRFT

Tanhofer N. (1981). Filmska fotografija. Zagreb: Filmoteka 16

Perovič, T. in Š. Šipek: TV novice. Ljubljana: ŠOU Študentska založba, 1998.

Čok, Radovan (2014): Kako ujeti gibljive podobe. Ljubljana: UMco

Laban, Vesna (2008): Osnove tv novinarstva. Ljubljana: Univerza v Ljubljani

lynda.com – spletni učni portal

Davis, D.: Televizijska slovnica. Tretja, dopolnjena izd. Zagreb: RTZ, 1975

Papič M. (1997). Osnove snemanja z videokamero. Ljubljana: Pravljično gledališče

Multimedijska produkcija

različne revije in spletne strani (Focus magazine, Videomaker, Ebu tech ...)

Horvat, B., Stergar, J. (2002): Večpredstavnost : multimedijski sistemi. Maribor: FERl

Purg, Peter (2008): Uvod v medije. Ljubljana: Zavod IRC

http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/vs/Gradiva_ESS/Impletum/IMPLETUM_244MEDIJSKA_Uvod_Purg.pdf

Zajc, Melita (2017): Medijski pojmovnik za mlade. Založba Aristej

K temu lahko dodamo še nekaj virov, ki so jih navedli dijaki:

<https://digital-photography-school.com/megapost-learning-how-to-use-your-first-dslr/>

<http://www.instructables.com/>

http://camerasim.com/apps/original-camerasim/web//?utm_source=camerasim%20updates

Tadeja Muck, Igor Križanovskij (2015): 3d-tisk. Ljubljana: Pasadena

blockly games

Spletne strani z gradivi: kalibra, isz

Astra.si – za matematiko